citisens

Inwonerprofielen en duurzaamheid

Gemeente Nijkerk

Renée van Os en Johan Simon

7 januari 2021



Het onderzoek

citisens

Nijkerk en de energietransitie

De gemeente Nijkerk is volop in beweging op het gebied van duurzaamheid. Ze wil in 2050 energieneutraal zijn. Deze energietransitie heeft impact op de inwoners van Nijkerk: zonnevelden en windmolens beïnvloeden het landschapsbeeld én het is nodig dat inwoners zelf verduurzamingsmaatregelen treffen aan hun woning. De gemeente wil inwoners informeren over de transitie en hen tevens activeren en enthousiasmeren om mee te doen.

Om inwoners zo optimaal mogelijk te bereiken, wil Nijkerk in de communicatie en participatie over de energietransitie gebruik maken van inwonersprofielen. Welke typen inwoners wonen er in de gemeente? Wat is de houding en het gedrag van inwoners ten aanzien van het onderwerp duurzaamheid en energie? Hoe staan zij tegenover het verduurzamen van de eigen woning? Welke motieven en belemmeringen spelen hierin een rol? En last but not least: hoe willen inwoners in de toekomst geïnformeerd en betrokken worden bij de energietransitie in Nijkerk?

Deze rapportage biedt dit inzicht. Met als doel de gemeente Nijkerk handelingsperspectief te bieden bij het opstellen van de Warmtevisie en het plan en de planning voor het aardgasvrij maken van de wijken in de gemeente.

citisens

Onderzoek op twee manieren

Er is op twee manieren onderzoek gedaan. Allereerst is op basis van **big data** inzicht verkregen in welke betrokkenheidsprofielen er in de verschillende CBS-wijken en -buurten van Nijkerk wonen en wat - representatief voor Nederland - de kenmerken van deze profielen zijn op het thema duurzaamheid.

De big data inzichten zijn aan de gemeente beschikbaar gesteld in een **online omgeving** (een interactief dashboard in Power BI).

Aanvullend op de big data analyse is in het najaar van 2020 een **lokale inwonersconsultatie** uitgezet onder de inwoners van Nijkerk. Over dit lokale onderzoek is een pdf-rapportage opgesteld.

De inwonersconsultatie was via een open link te vinden op www.duurzaam-nijkerk.nl/enquete. Deze URL is via een geo-campagne (o.a. Facebook en Telegraaf.nl) en via een huis-aan-huis ansichtkaart onder de aandacht gebracht van inwoners van de gemeente Nijkerk. Ook konden inwoners via een gratis 0800-nummer een papieren enquête aanvragen.

Daarnaast heeft de gemeente Nijkerk zelf aandacht besteed aan het onderzoek via de eigen kanalen, o.a. op sociale media, de eigen website en het lokale huis-aan-huisblad.

De vragenlijst is ingevuld door 358 inwoners. De betrouwbaarheid van het onderzoek is hiermee 94%. De foutmarge is 5%. De vragenlijst is opgesteld in samenspraak met medewerkers van de gemeente Nijkerk.

citisens

Verzamelde inzichten

Big data analyse

- **Betrokkenheidsprofielen** in Nijkerk: CBS-wijken (5) & -buurten (32)
- **Algemene kenmerken**: betrokkenheid, vertrouwen, communicatie- en participatievoorkeuren
- **Kenmerken duurzame houding & gedrag**: houding tegenover duurzaamheid / klimaatverandering, duurzame opwek van energie, duurzame maatregelen eigen woning, rol van de overheid



citisens

Verzamelde inzichten

Lokale inwonersconsultatie

- Verdieping in de **lokale context**
- Vier onderwerpen:
  - **houding** tegenover duurzaamheid / klimaatverandering
  - bereidheid tot het **nemen** van duurzame maatregelen aan de eigen woning
  - kennis over en bereidheid tot het zelf **betalen** van duurzame maatregelen
  - bekendheid met en interesse in de **duurzaamheidsinitiatieven** van de gemeente Nijkerk



citisens

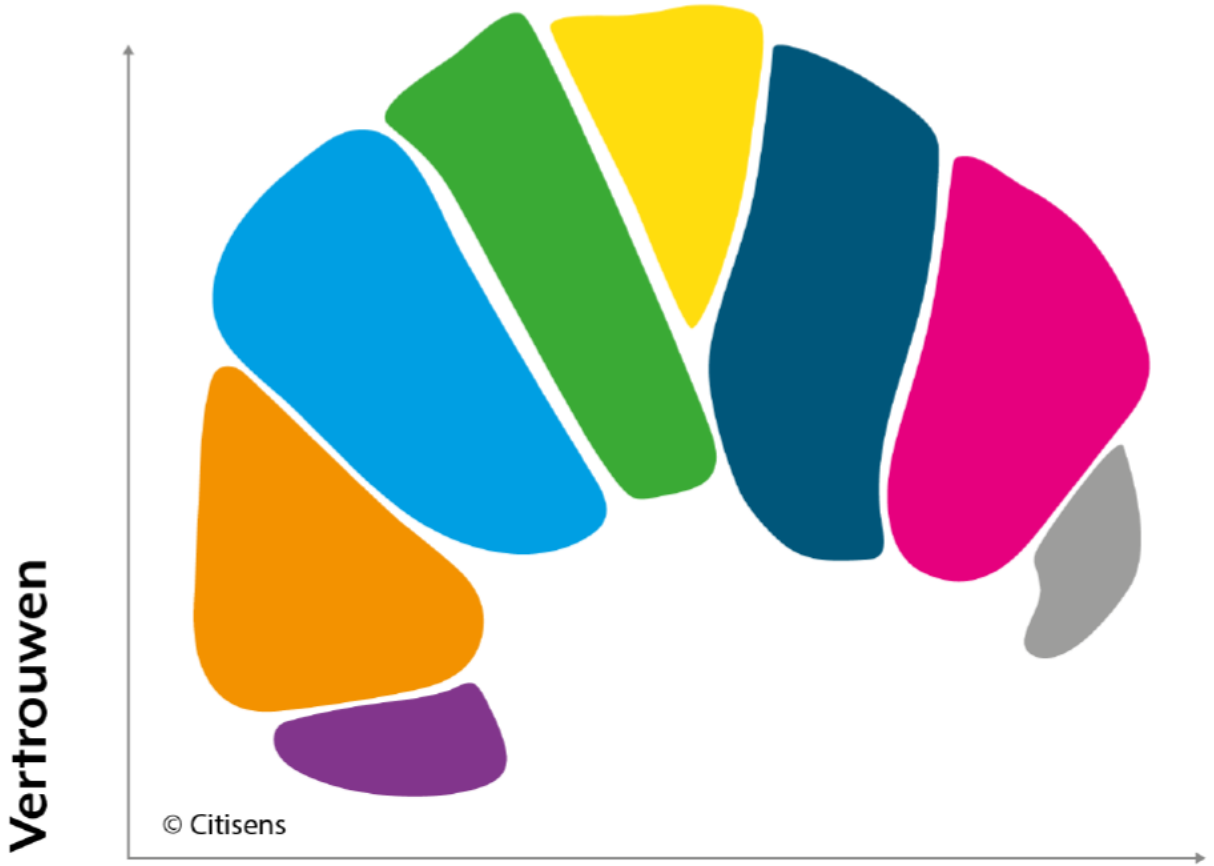


Big data analyse

citisens

Nederland in 8 betrokkenheidsprofielen

- Kritische Vernieuwers
- Stadse Nomaden
- Geïnformeerde Gezinsdrukte
- Gevestigde Beïnvloeders
- Zelfbewuste Aanpakkers
- Zorgzame Senioren
- Honkvaste Buurtbewoners
- Eigengereide Digitalen



“Doe je mee?”

Algemene betrokkenheid

citisens

De Citisens-methode geeft inzicht in 8 betrokkenheidsprofielen. Elk met een eigen antwoord op de vraag: ‘Doe je mee?’



Honkvaste Buurtbewoners, 16% Nederland
Leeftijd tussen 45 en 65 jaar
Inkomen lager dan gemiddeld
Opleidingsniveau lager dan gemiddeld
Gezinnen en empty nesters, sterk verbonden met hun wijk/buurt



Eigengereide Digitalen, 11% Nederland
Leeftijd tot 40 jaar
Laag inkomen, heeft vaak parttime/flexibele baan
Opleidingsniveau lager dan gemiddeld
Starters met fun, gericht op mode en uitgaan



Zorgzame Senioren, 6% Nederland
Ouder dan 65 jaar
Opleidingsniveau lager dan gemiddeld, woont in dorp/kern
Inkomen het laagst van alle groepen
Sober leven, geen verspilling



Geïnformeerde Gezinsdrukte, 16% Nederland
Leeftijd tussen 30 en 65 jaar
Hoog inkomen, heeft een goede baan
Opleidingsniveau hoger dan gemiddeld
Gezinnen met jonge kinderen



Stadse Nomaden, 10% Nederland
Leeftijd tot 40 jaar
Hoog opgeleid, is vaak (nog) single
Laag inkomen, maar ook weinig vaste lasten
Sterk verbonden met vrienden en gelijkgestemden, minder met wijk/buurt



Gevestigde Beïnvloeders, 18% Nederland
Leeftijd tussen 45 jaar en ouder
Hoog opgeleid, werkt als manager of consultant
Groep met het hoogste inkomen
Interesse in sport en cultuur



Kritische Vernieuwers, 8% Nederland
Leeftijd tussen 30 en 50 jaar
Hoogst opgeleide groep, ambitieus
Bovengemiddeld inkomen
Aandacht voor voeding, leefstijl, milieu en klimaat



Zelfbewuste Aanpakkers, 15% Nederland
Leeftijd 55+
Opleidingsniveau gemiddeld, selfmade doeners (mkb, boerenbedrijf)
Inkomen hoger dan gemiddeld
Spil van het verenigingsleven

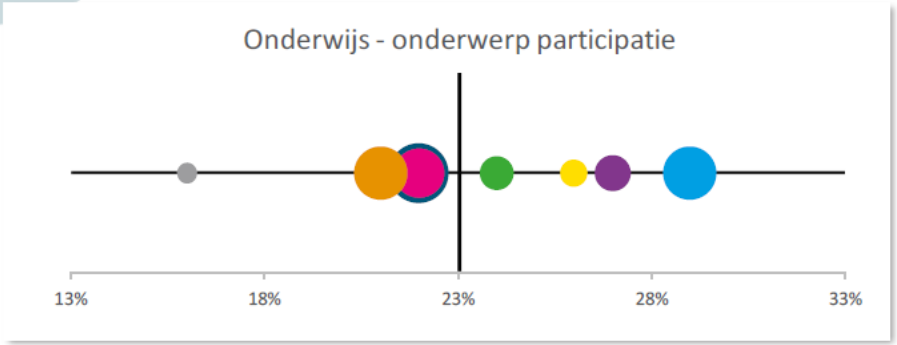
citisens

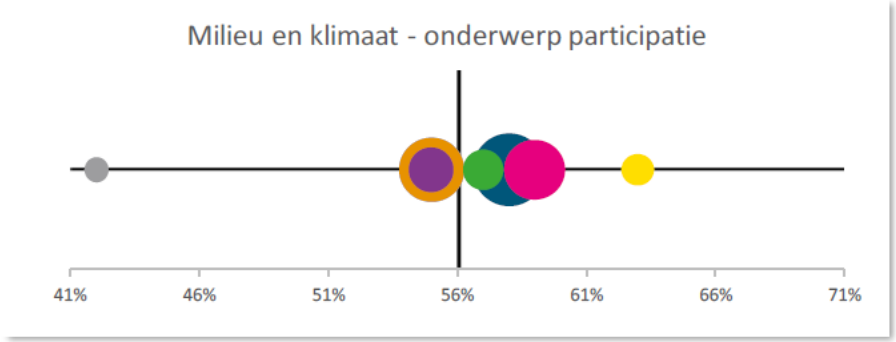
Continue verrijking data

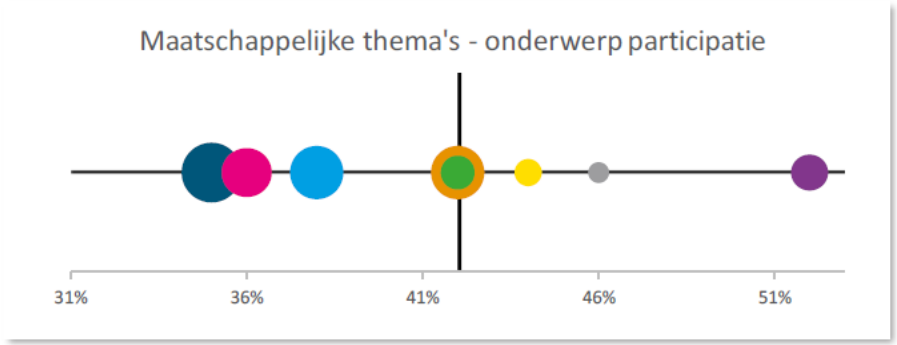
- Politieke participatie
- Leefomgeving / woonwensen
- Duurzame maatregelen / energietransitie
- Sociaal domein
- Veiligheid

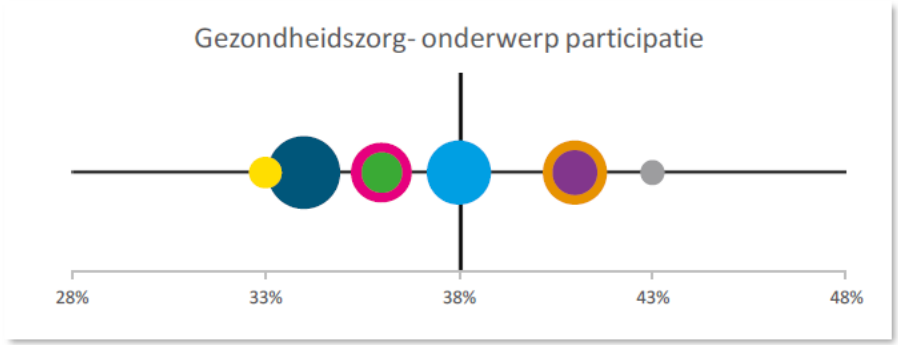


Onderwerpen voor participatie

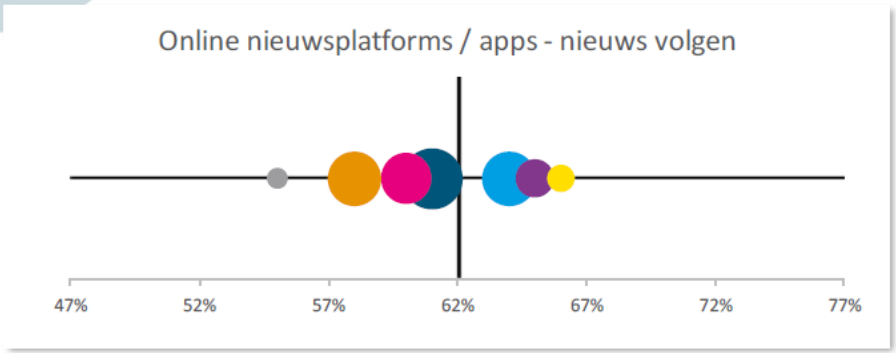


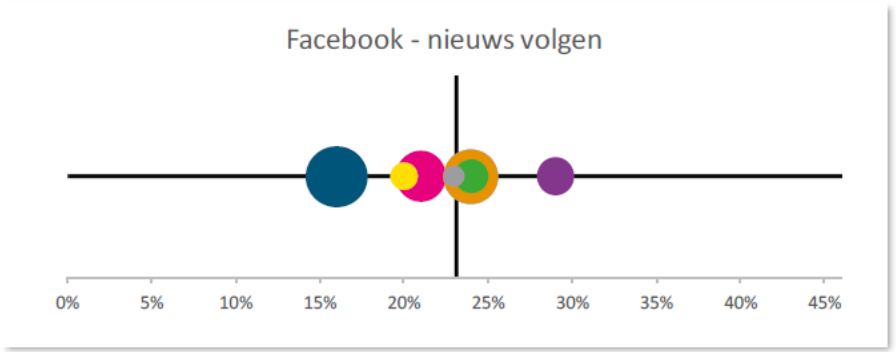


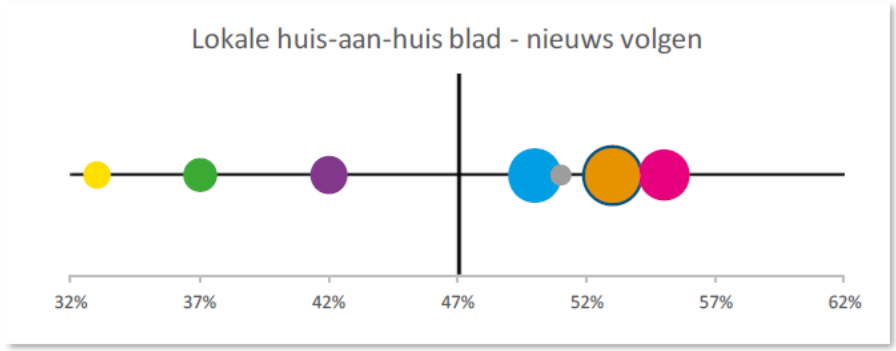


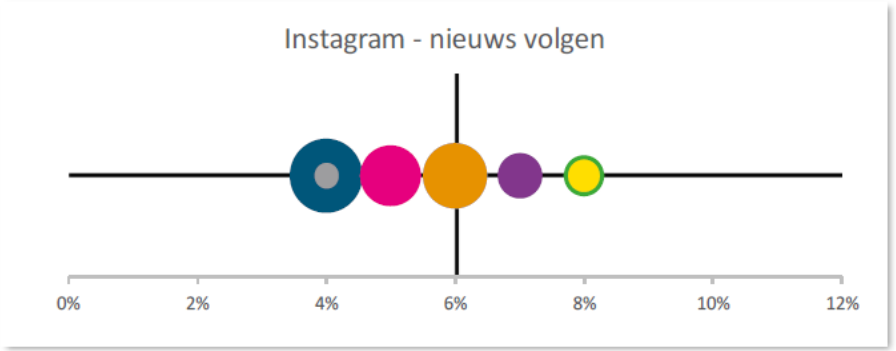


Nieuws volgen









Participatie en communicatie



alle Nederlanders...

participeren het liefst via een online enquête

VOORKEURSKANAAL PARTICIPATIE

Via welk kanaal wilt u graag meedenken met de gemeente over het verbeteren van uw eigen leefomgeving?

Papieren enquête
Honkvaste Buurtbewoners en Zorgzame Senioren.

Sociale media
Eigengereide Digitalen.

Online Platform
Geïnformeerde Gezinsdrukte en Stadse Nomaden.

Inwonerspanel
Kritische Vernieuwers.

E-mail
Gevestigde Beïnvloeders.

Bewonersbijeenkomst
Zelfbewuste Aanpakkers.



alle Nederlanders...

worden het liefst via een bewonersbrief geïnformeerd

INFORMEREN

Via welk kanaal wilt u graag geïnformeerd worden door de gemeente over het verbeteren van uw eigen leefomgeving?

Huis-aan-huis blad of lokale krant
Honkvaste Buurtbewoners en Zorgzame Senioren.

Sociale media
Eigengereide Digitalen, Geïnformeerde Gezinsdrukte en Stadse Nomaden.

Digitale Nieuwsbrief
Kritische Vernieuwers.

Bewonersbijeenkomst
Gevestigde Beïnvloeders en Zelfbewuste Aanpakkers.

citisens

Nijkerk
Samenstelling betrokkenheidsprofielen

De gemeente Nijkerk in één oogopslag

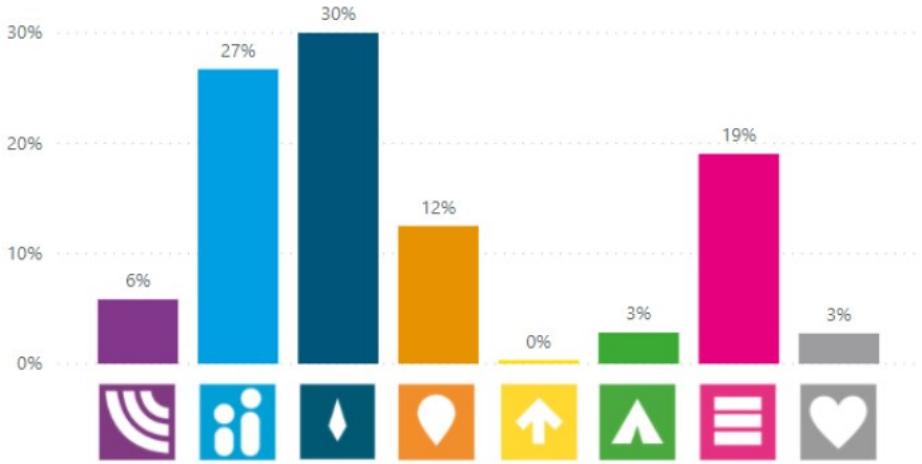
De meest voorkomende profielen in de gemeente Nijkerk zijn Gevestigde Beïnvloeders (30%) en Geïnformeerde Gezinsdrukte (27%). Ook de groep Zelfbewuste Aanpakkers is groot (19%). Vergeleken met Nederland komen vooral Gevestigde Beïnvloeders en Geïnformeerde Gezinsdrukte extra veel voor in Nijkerk: bijna twee keer zo vaak als in de rest van Nederland.

Bekijk de samenstelling van de betrokkenheidsprofielen in Nederland

De gemeente Nijkerk lijkt in samenstelling het meest op de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Wijk bij Duurstede, Westland, Zuidplas en Heusden.

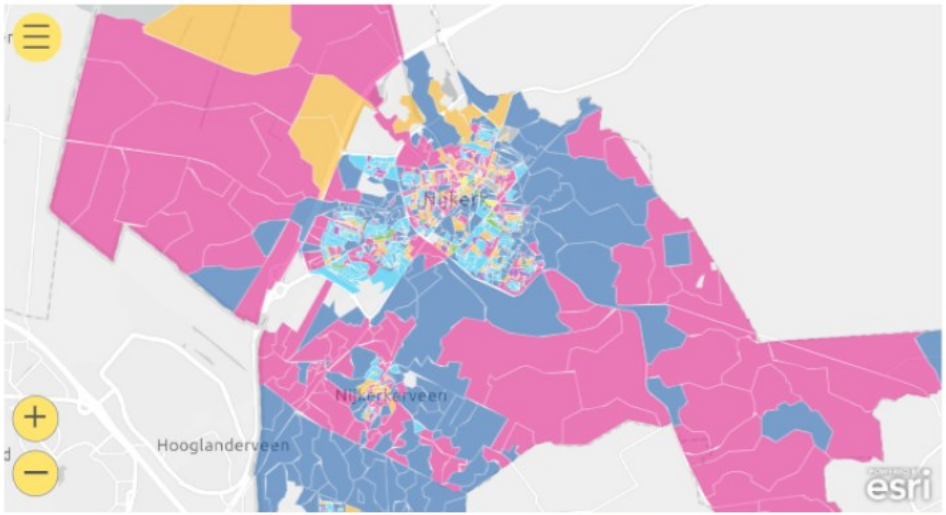
Klik op onderstaande afbeeldingen voor meer informatie over de drie grootste profielen in de gemeente Nijkerk.

Betrokkenheidsprofielen in Nijkerk

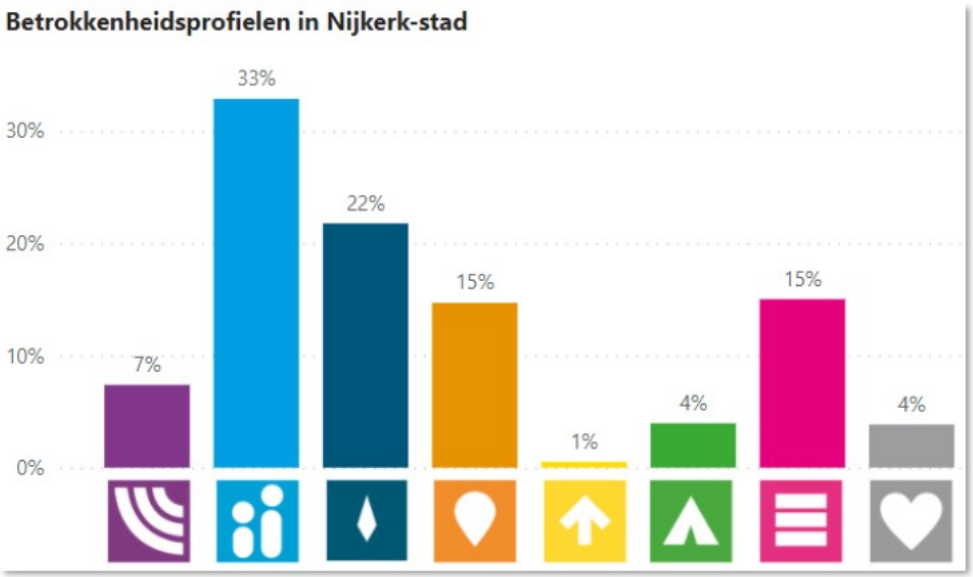


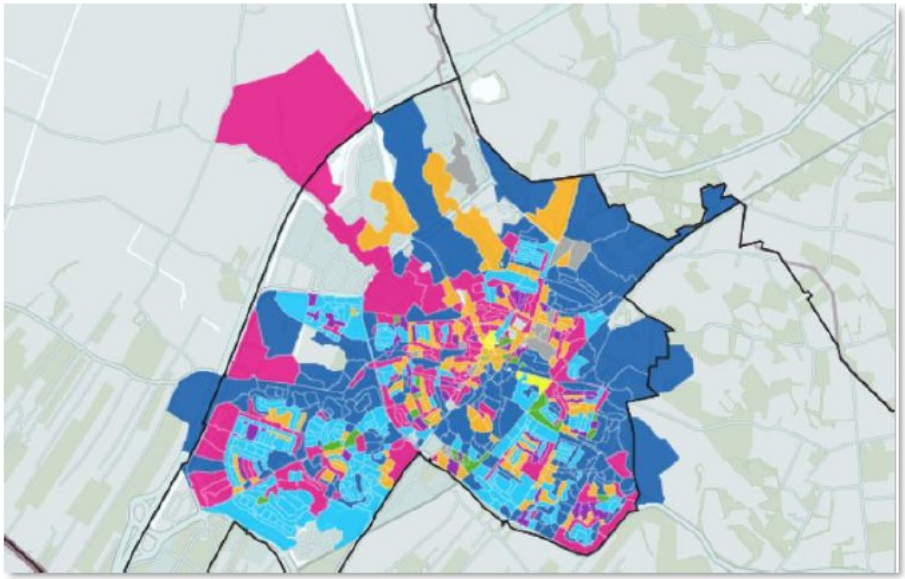
Tip, beweeg met je muis over de logo's onder de grafiek om van elke staaf het betrokkenheidsprofiel te zien en klik op het logo voor meer informatie over betreffende profiel.

Geografische weergave betrokkenheidsprofielen in Nijkerk



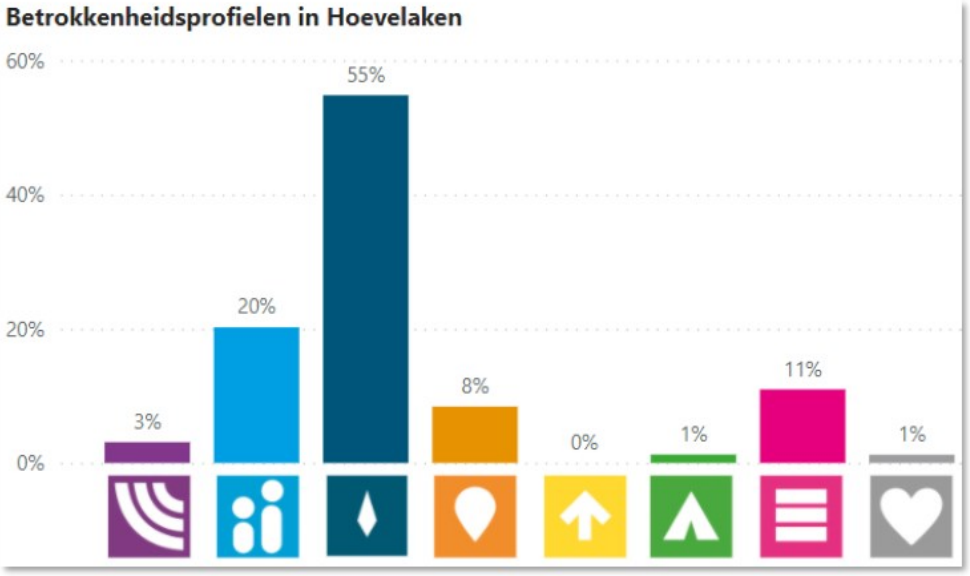
CBS-wijken



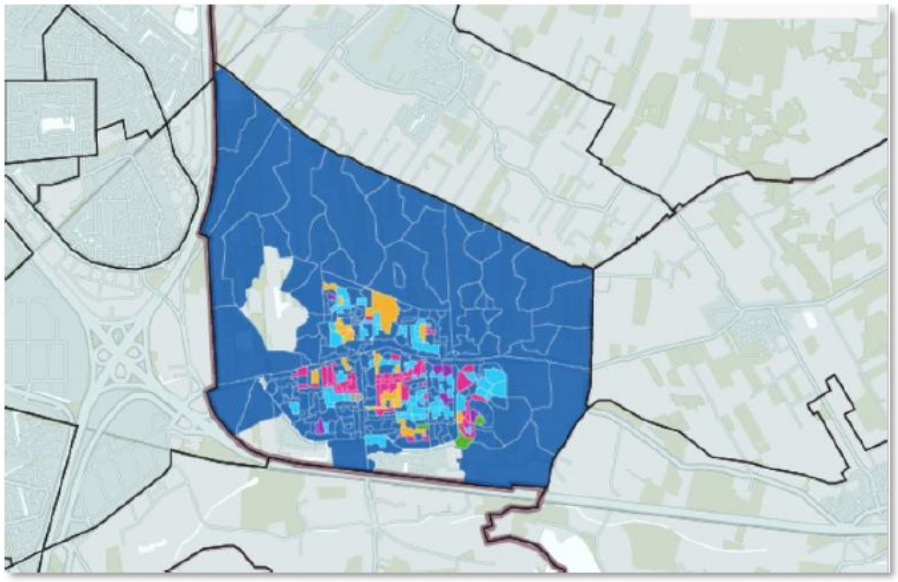


11.110 huishoudens

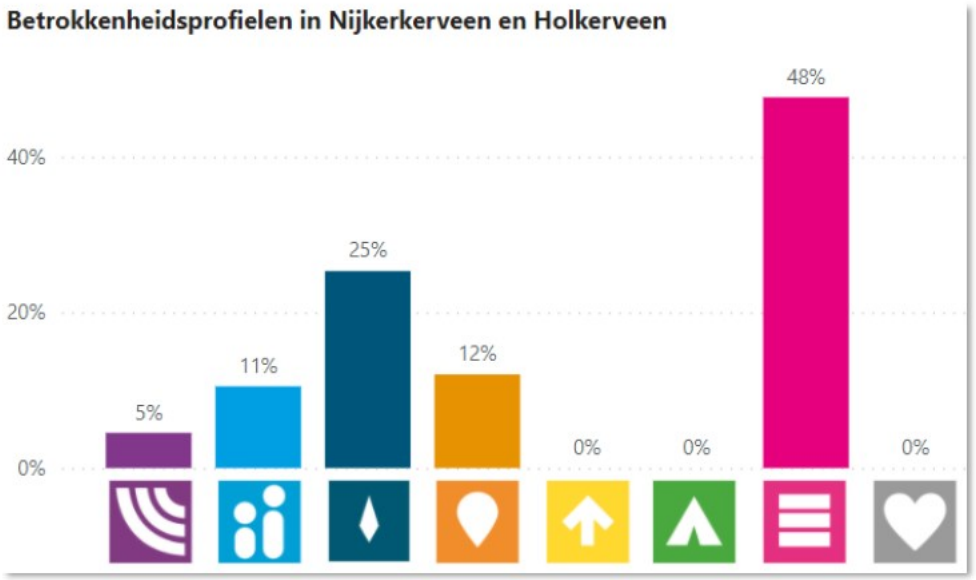
CBS-wijken



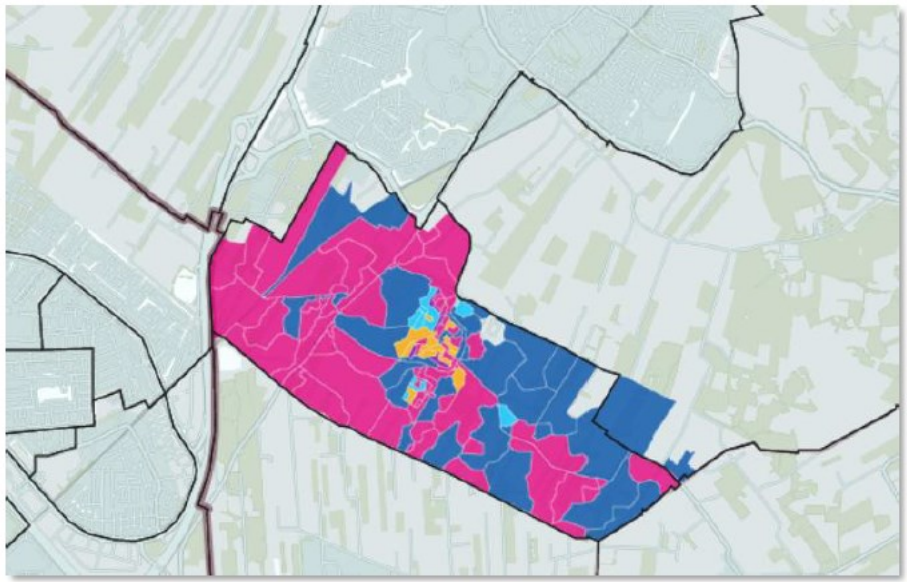
4.000 huishoudens



CBS-wijken

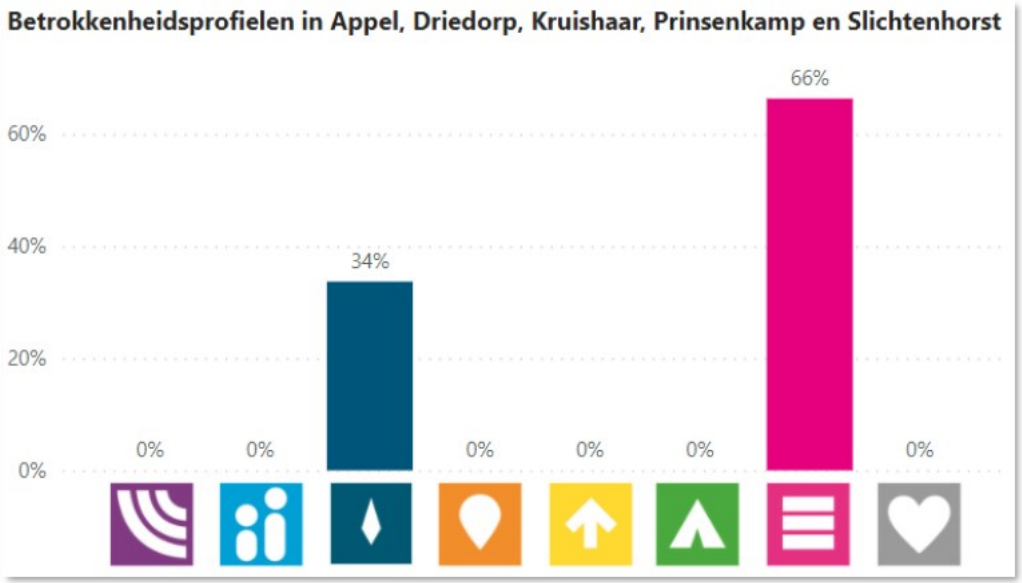


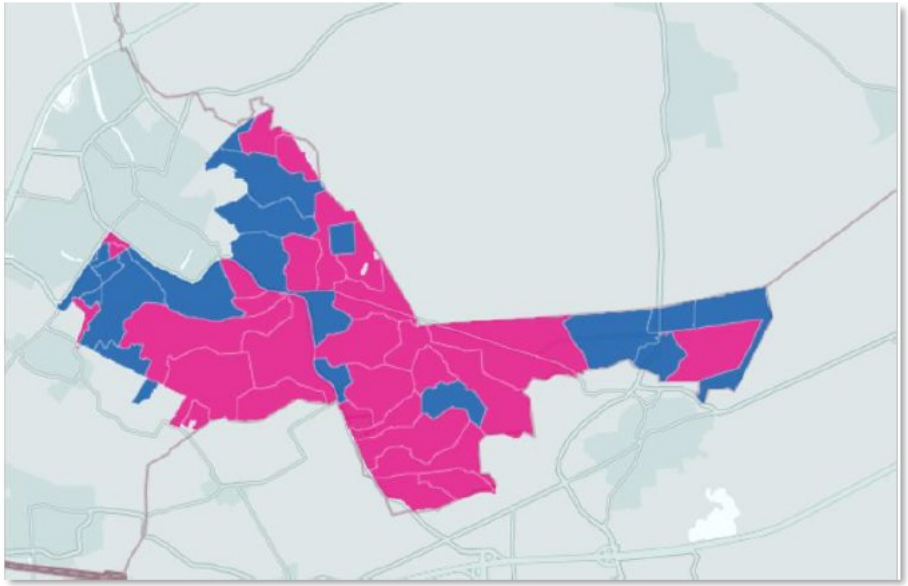
1.440 huishoudens



citisens

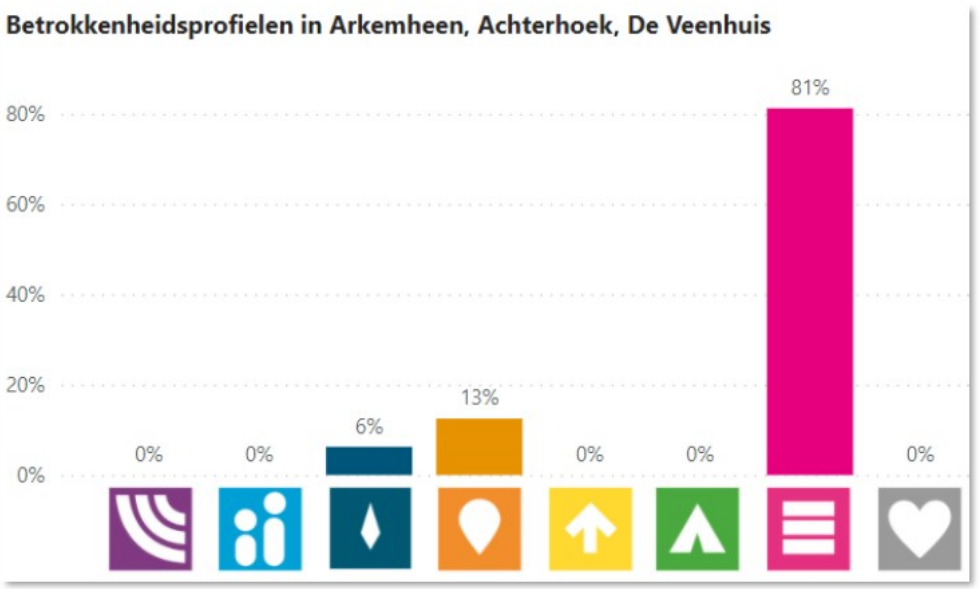
CBS-wijken



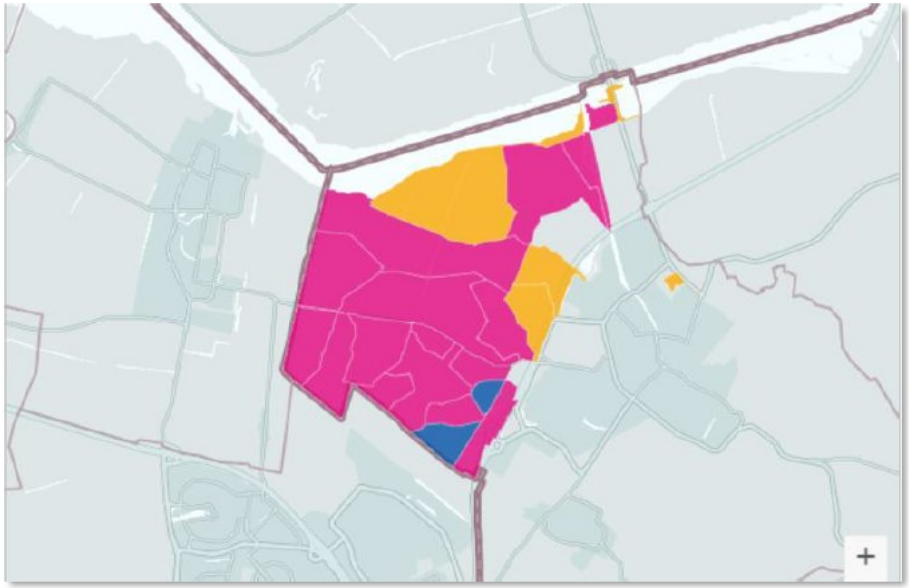


590 huishoudens

CBS-wijken



130 huishoudens



citisens

Houding tegenover duurzaamheid



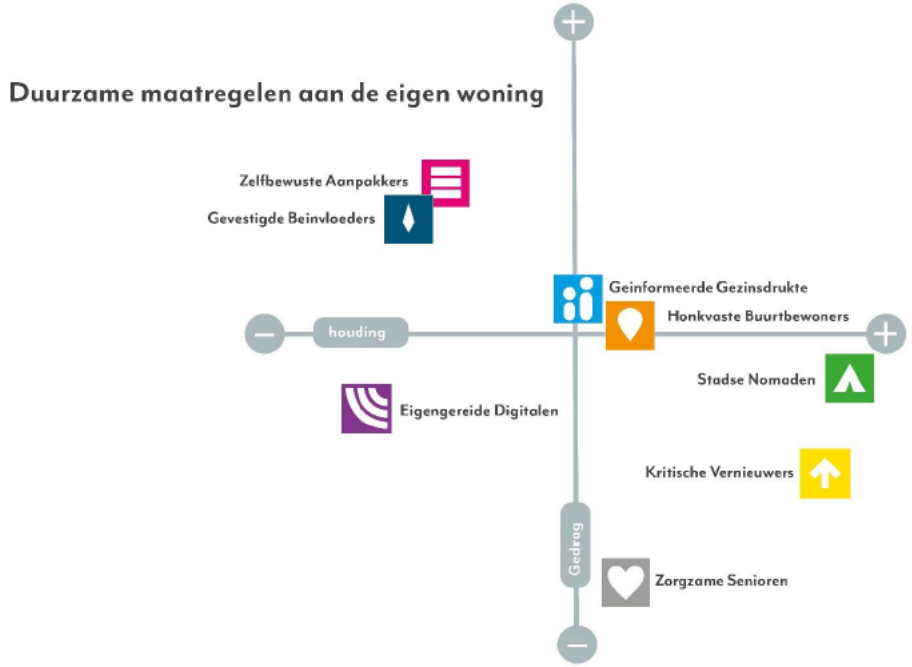
Kritische Vernieuwers hebben de meest positieve houding tegenover de onderwerpen duurzaamheid en klimaatverandering. *Zelfbewuste Aanpakkers* hechten weinig belang aan deze onderwerpen, en zijn dan ook het meest negatief van alle groepen. Dit komt in beide grafieken tot uiting in hun positie aan de linkerkant.

Bij *Zorgzame Senioren* en *Eigengereide Digitalen* kan het verschil qua positie in de twee grafieken vooral verklaard worden door het feit dat deze groepen weinig belang hechten aan het klimaatneutraal maken van Nederland. Dit geldt in iets mindere mate ook voor *Gevestigde Beïnvloeders*.

Geïnformeerde Gezinsdrukte is van alle groepen het minst bereid de eigen leefstijl aan te passen om klimaatverandering tegen te gaan. Het feit dat zij zich wèl zorgen maken, zorgt ervoor dat ze (toch) ongeveer gemiddeld uitkomen in de tweede grafiek.

citisens

Duurzame maatregelen



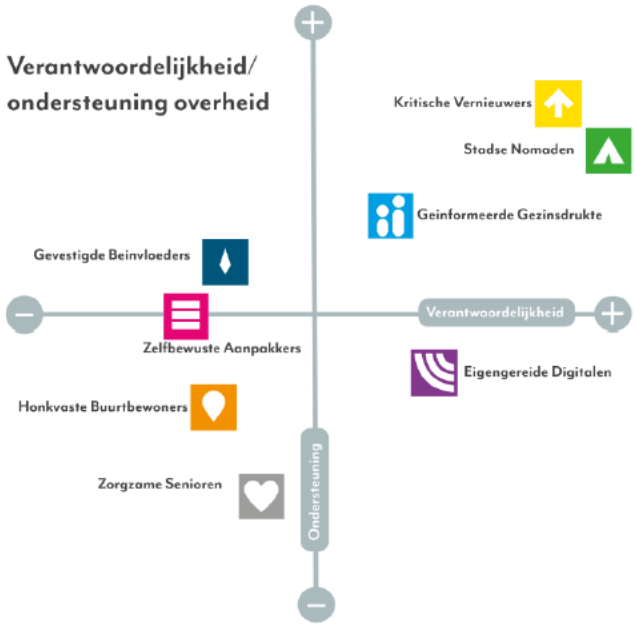
Stadse Nomaden en *Kritische Vernieuwers* staan het meest positief tegenover het verduurzamen van de eigen woning (incl. aardgasvrij). Tegelijkertijd hebben zij nog relatief weinig maatregelen genomen (gedrag). Deze groepen wonen vaak in de grote steden in de Randstad, zonnepanelen op het eigen dak is veelal geen optie.

Bij *Zelfbewuste Aanpakkers* en *Gevestigde Beïnvloeders* is het patroon juist andersom. Hun houding tegenover het nemen van duurzame maatregelen is negatief, hun gedrag daarentegen positief. Dit zijn de groepen die al relatief vaak hun woning geïsoleerd of zonnepanelen op het dak geplaatst hebben. Zij hebben hier ook de mogelijkheid toe – ook financieel gezien.

Honkvaste Buurtbewoners en *Geïnformeerde Gezinsdrukte* zitten zowel qua houding als gedrag rond het gemiddelde. Een positieve uitschieter: *Geïnformeerde Gezinsdrukte* woont – na *Zorgzame Senioren* – het meest vaak in een woning die (al) aardgasvrij is.

citisens

De overheid



Kritische Vernieuwers en *Stadse Nomaden* zijn van mening dat de overheid een grote verantwoordelijkheid heeft in het klimaatneutraal maken van Nederland en de energietransitie. Zij wensen ook veel ondersteuning vanuit de overheid.

Zelfbewuste Aanpakkers en *Gevestigde Beïnvloeders* redeneren andersom: de verantwoordelijkheid ligt vooral bij inwoners zelf, en niet bij de overheid. Hun wens tot ondersteuning door de overheid is gemiddeld.

Op dat laatste aspect scoren *Honkvaste Buurtbewoners* en *Zorgzame Senioren* het laagst van alle groepen. Dit zijn ook de profielen die relatief vaak in een huurhuis wonen.

De grootste variatie tussen de profielen is te vinden bij het aspect ‘wie is er verantwoordelijkheid voor het aardgasvrij maken van woningen’. Op dit vlak zijn de meningen dus zeer verdeeld.

citisens

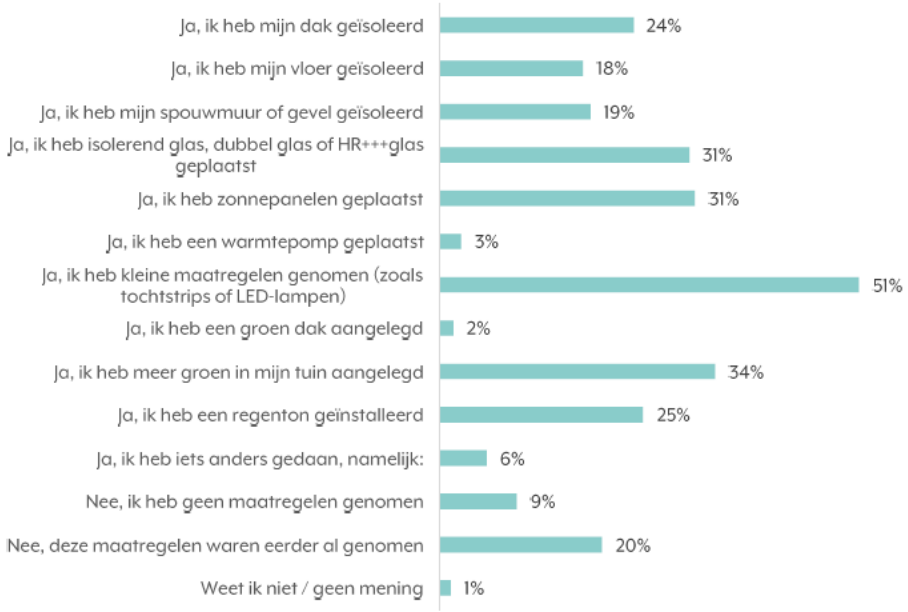


Lokale inwoners-consultatie

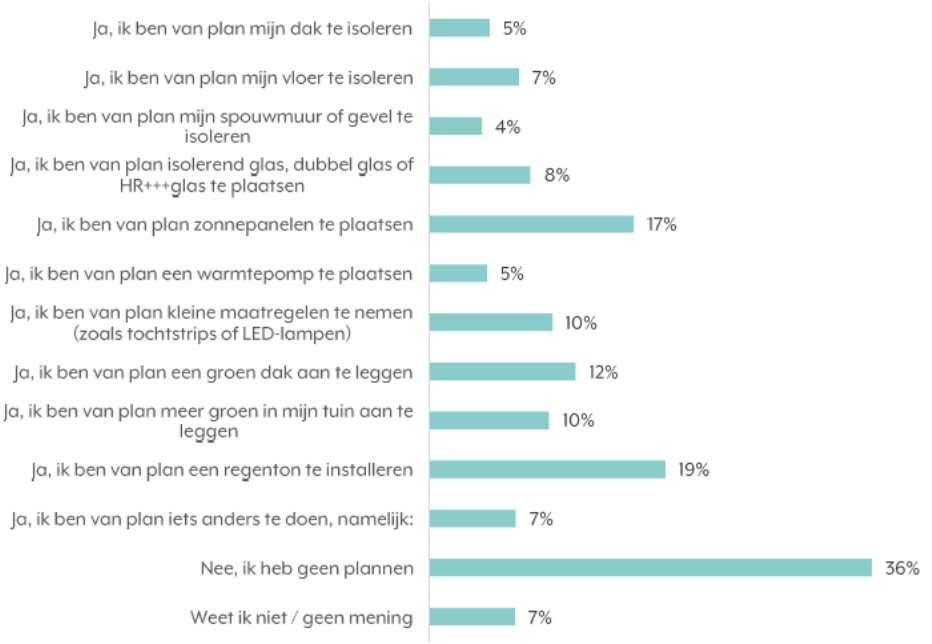
citisens

Duurzame maatregelen

Heeft u in de afgelopen 2 jaar maatregelen genomen om uw woning te verduurzamen?



Heeft u plannen om uw woning in de komende 2 jaar (verder) te verduurzamen?



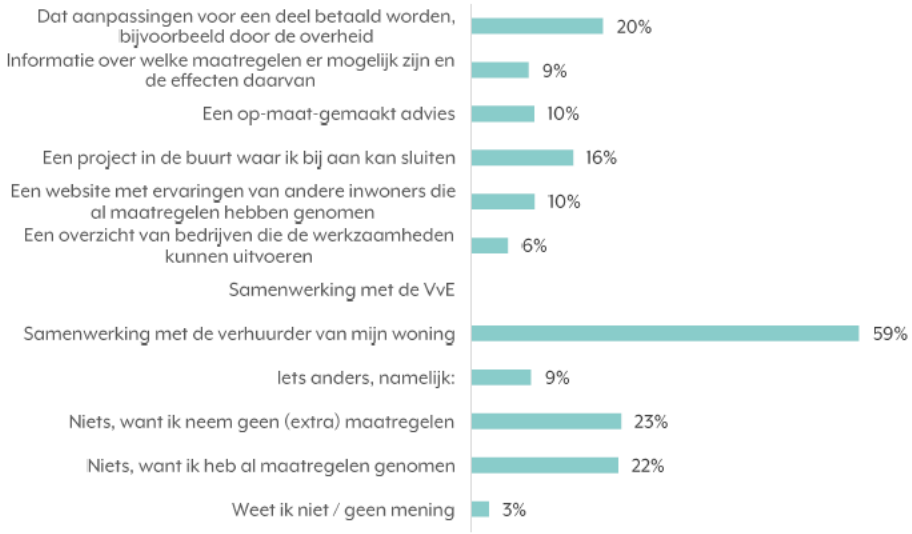
citisens

Duurzame maatregelen

U geeft aan dat u van plan bent om binnenkort (nog meer) duurzame maatregelen aan uw woning uit te voeren. Wat heeft u hiervoor nodig?



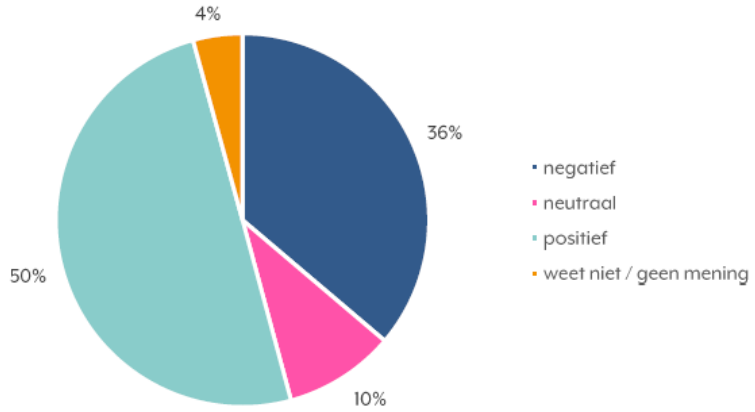
U geeft aan dat u geen plannen heeft om uw woning binnenkort (verder) te verduurzamen. Wat zou u toch kunnen helpen?



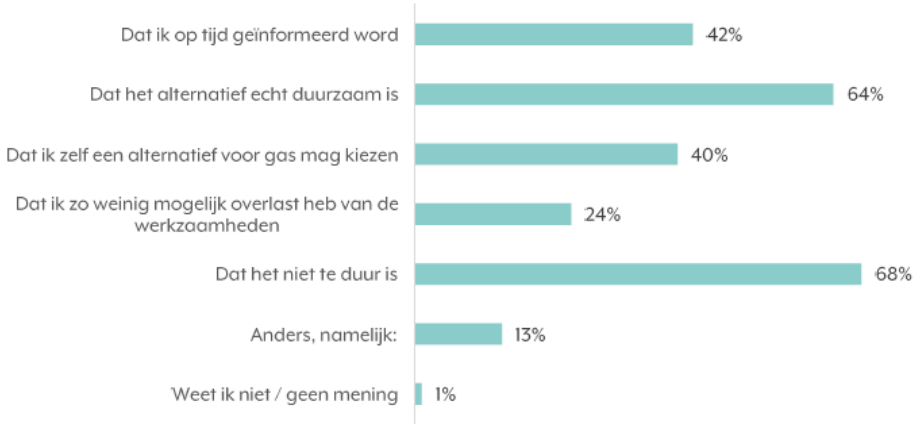
citisens

Aardgas

Hoe staat u tegenover het verwarmen van uw woning met een duurzaam alternatief?



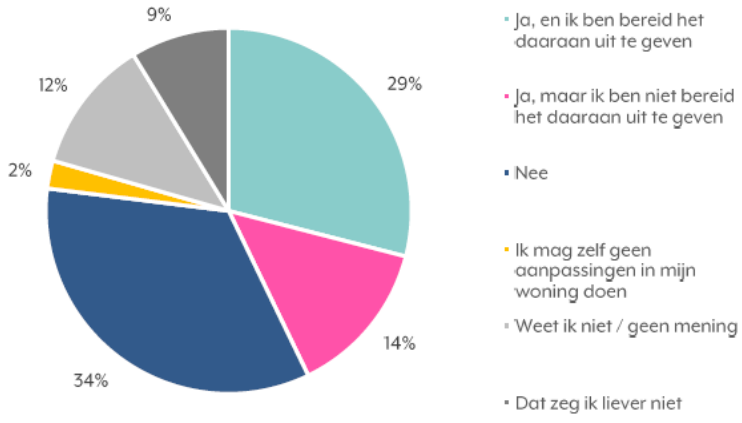
Als uw woning aardgasvrij moet worden, wat vindt u dan belangrijk?



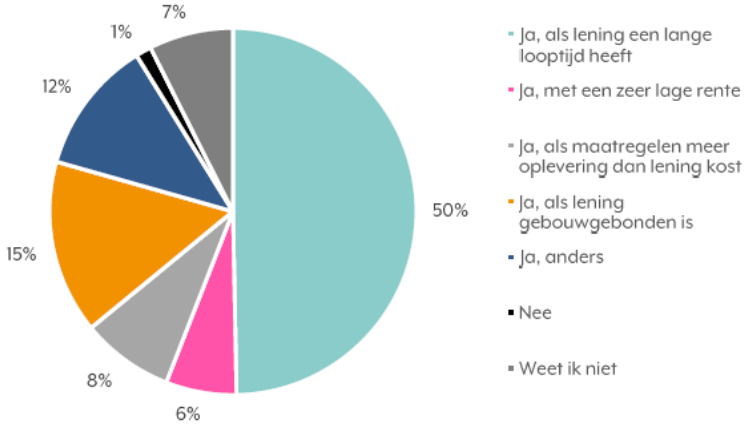
citisens

Financiën

Heeft u genoeg (spaar)geld om de werkzaamheden te betalen voor het verduurzamen van uw woning?



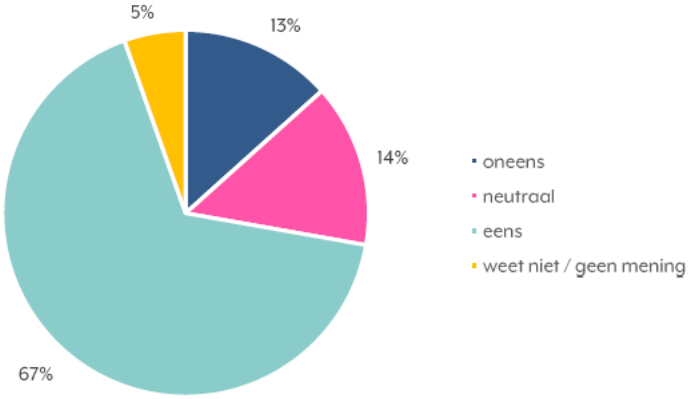
Zou u interesse hebben in een lening om duurzame maatregelen te nemen rondom uw woning?



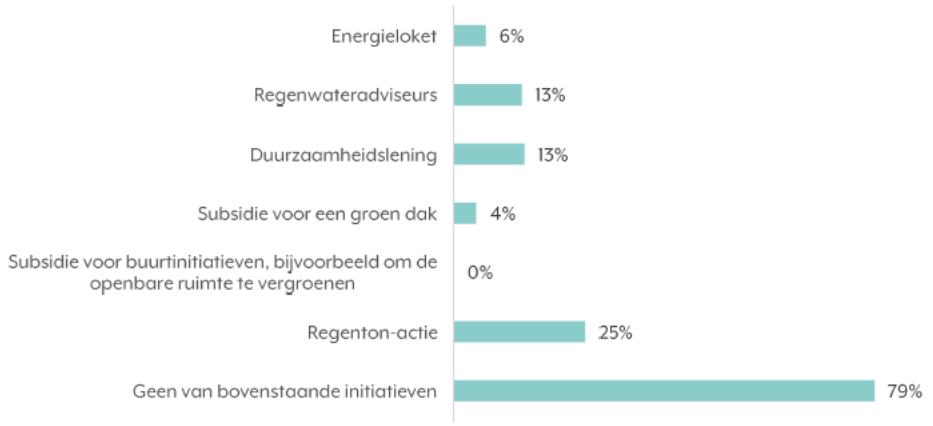
citisens

Ondersteuning gemeente

Wanneer ik subsidie krijg, ben ik zelf ook bereid meer geld uit te geven aan duurzame maatregelen.



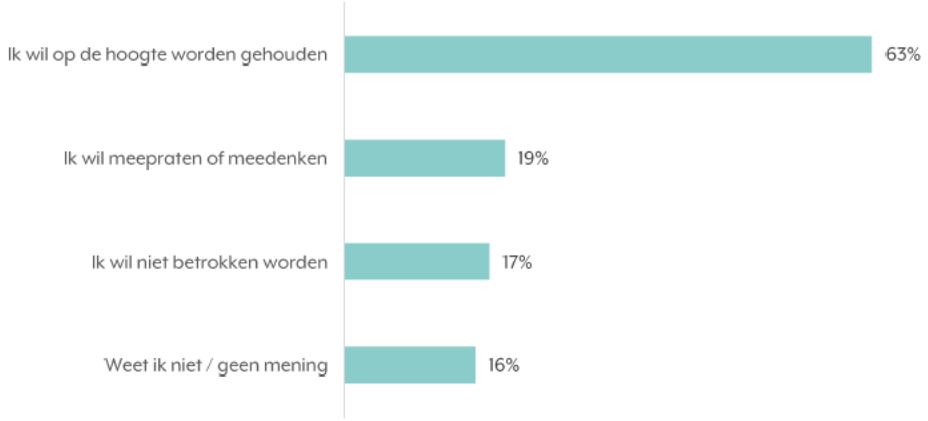
Van welke van onderstaande initiatieven van de gemeente Nijkerk heeft u gebruik gemaakt?



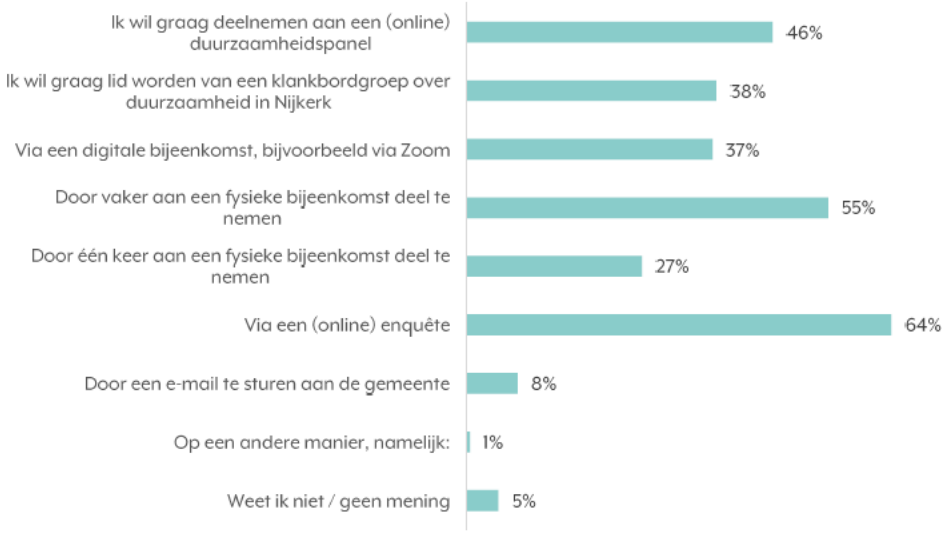
citisens

Betrokkenheid in de toekomst

Hoe wilt u in het vervolg betrokken worden bij het verduurzamen van woningen in Nijkerk?



Op welke manier wilt u graag verder meepraten of meedenken over het energieneutraal maken van Nijkerk?



citisens



Renée van Os, renee@citisens.nl

Johan Simon, johan@citisens.nl

citisens